

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Poznaniu

LPO – 4101-011-01/2014
P/14/042

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Poznaniu
ul. Dożynkowa 9H, 61-662 Poznań
T +48 61 655 62 00, F +48 61 655 62 01
lpo@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/14/042 – Poszukiwanie osób zaginionych
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Poznaniu
Kontrolerzy	Wojciech Cegielski, doradca techniczny, upoważnienie do kontroli nr 90965 z dnia 9 czerwca 2014 r.; Maciej Sterczala, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr 90966 z dnia 9 czerwca 2014 r. (dowód: akta kontroli str. 1-4)
Jednostka kontrolowana	Komisariat Policji Poznań-Jeżyce (Komisariat) ul. Jana Kochanowskiego 16, 60-846 Poznań
Kierownik jednostki kontrolowanej	podinsp. Janusz Wiśniewski, Komendant Komisariatu Policji Poznań-Jeżyce (Komendant). (dowód: akta kontroli str. 5-6)

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, mimo stwierdzonych nieprawidłowości, prowadzenie przez Komisariat poszukiwań osób zaginionych oraz działania w celu identyfikacji nieznanymi zwłok, podejmowane w okresie od 1 lipca 2012 r. do 9 czerwca 2014 r.¹

Uzasadnienie oceny ogólnej

Formułując powyższą ocenę, NIK uwzględniła w szczególności stopień przygotowania organizacyjnego Komisariatu do prowadzenia poszukiwań osób zaginionych i identyfikacji nieznanymi zwłok oraz zakres przestrzegania przepisów regulujących postępowanie w takich przypadkach, a także wykorzystanie możliwości współpracy Komisariatu z innymi podmiotami mogącymi brać udział w czynnościach poszukiwawczych.

Do ocenionych pozytywnie działań Komisariatu należało w szczególności:

- skuteczne prowadzenie poszukiwań osób zaginionych i spraw dotyczących identyfikacji nieznanymi zwłok, w tym: natychmiastowe ustalenie miejsca pobytu dwojga osób zaginionych, zakwalifikowanych do kategorii I² oraz szybkie zidentyfikowanie zwłok znalezionych w Poznaniu przy ul. Winiary;
- zapewnienie funkcjonariuszom Zespołu Poszukiwań i Identyfikacji Osób Wydziału Kryminalnego Komisariatu (Zespół Poszukiwań) oraz Referatu Prewencji Kryminalnej, Nietletnich i Patologii Wydziału Prewencji (Referat Prewencji) niezbędnych szkoleń dotyczących poszukiwań osób zaginionych oraz identyfikacji zwłok.

¹ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywną, pozytywną mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywną.

² Zgodnie z postanowieniami § 2 ust. 1 pkt 2-4 Zarządzenia Nr 124 Komendanta Głównego Policji z dnia 4 czerwca 2012 r. w sprawie prowadzenia przez Policję poszukiwania osoby zaginionej oraz postępowania w przypadku ujawnienia osoby o nieustalonej tożsamości lub znalezienia nieznanymi zwłok oraz szczątków ludzkich (Dz. Urz. poz. 29, ze zm.), zaginionym nadawana jest jedna z trzech kategorii zaginięcia.

Stwierdzone w toku kontroli nieprawidłowości dotyczyły:

- nieprzeprowadzenia lub niewłaściwego przeprowadzania niektórych czynności poszukiwawczych i niewykonania niektórych czynności w trakcie postępowania w sprawie identyfikacji nieznanymi zwłok,
- niewywiązania się z obowiązków związanych z dokumentowaniem prowadzonych postępowań.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Działania związane z poszukiwaniami osób zaginionych

Opis stanu faktycznego

1.1. W okresie objętym kontrolą (od 1 lipca 2012 r. do 9 czerwca 2014 r.), zadanie prowadzenia poszukiwań osób zaginionych było realizowane w Komisariacie przez Zespół Poszukiwań oraz Referat Prewencji. Identyfikacja nieznanymi zwłok należała do zadań Zespołu Poszukiwań.

Zadania poszukiwania osób zaginionych oraz identyfikacji zwłok zostały uwzględnione w regulaminie organizacyjnym Komisariatu, jako zadania Wydziału Kryminalnego oraz w kartach opisu stanowisk pracy funkcjonariuszy tego wydziału.

W badanym okresie stanowisko naczelnika Wydziału Kryminalnego zajmowała asp. sztab. Hanna Kaczmarek, a stanowisko naczelnika Wydziału Prewencji - st. asp. Paweł Ratajczak. Liderem Zespołu Poszukiwań był asp. sztab. Tadeusz Zyber, a kierownikiem Referatu Prewencji - sierż. sztab. Katarzyna Wielgosik (od 16 maja 2013 r.) oraz asp. Przemysław Kusik (od 1 lipca 2012 r. do 15 maja 2013 r.). Do zadań naczelników wydziałów należało m.in. kierowanie pracą podległych komórek i zapewnienie właściwego wykonywania powierzonych im zadań.

W okresie objętym kontrolą nadzór nad realizacją zadań przez Wydział Kryminalny oraz Wydział Prewencji Komisariatu sprawowali zastępcy Komendanta Komisariatu: w pionie kryminalnym - podinsp. Rafał Gilwatowski, w pionie prewencji - podinsp. Marcin Walczak (w okresie od 21 marca 2014 r.) i nadkom. Maciej Krystofek (w okresie od czerwca 2008 r. do 20 marca 2014 r.).

(dowód: akta kontroli str. 7-60)

W kontrolowanym okresie Wydział Prewencji prowadził 131 postępowań dotyczących małoletnich – osób zaginionych kategorii III, wszczętych od dnia 1 lipca 2012 r. do 9 czerwca 2014 r., natomiast Wydział Kryminalny prowadził 133 postępowania w sprawie osób zaginionych kategorii I, II i III. Spośród ww. spraw, sześć postępowań nie zostało zakończonych do czasu kontroli NIK³ z powodu nieustalenia miejsca pobytu osób zaginionych.

(dowód: akta kontroli str. 63-82)

W Komisariacie nie były przeprowadzane audyty oraz kontrole wewnętrzne i zewnętrzne dotyczące poszukiwań osób zaginionych oraz identyfikowania nieznanymi zwłok. Naczelnicy ww. wydziałów oraz osoby kierujące Zespołem Poszukiwań i Referatem Prewencji sprawowali nadzór nad prowadzeniem poszukiwań osób zaginionych, polegający na analizowaniu materiałów zawartych w teczkach poszukiwań osób zaginionych, udokumentowany wpisami do kart nadzoru służbowego.

(dowód: akta kontroli str. 116, 139, 176, 367)

³ Jedno postępowanie wszczęte w 2012 r., dwa postępowania wszczęte w 2013 r. oraz trzy postępowania wszczęte w 2014 r.

Spośród dziewięciu funkcjonariuszy prowadzących w badanym okresie czynności poszukiwawcze, pięciu zatrudnionych w Zespole Poszukiwań oraz trzech z Referatu Prewencji odbyło szkolenia dotyczące m.in. problematyki poszukiwań osób zaginionych oraz identyfikacji zwłok, organizowane przez Komendę Wojewódzką Policji w Poznaniu (KWP) oraz Komendę Miejską Policji w Poznaniu (KMP).

(dowód: akta kontroli str. 61, 62, 398)

Staż pracy funkcjonariuszy prowadzących czynności poszukiwawcze wynosił: w Zespole Poszukiwań - od 10 miesięcy do 8 lat i 3 miesięcy, a w Referacie Prewencji – od 5 lat i 11 miesięcy do 13 lat i 7 miesięcy.

(dowód: akta kontroli str. 61-62)

1.2. Przyjmowanie zawiadomień o zaginięciu osoby

Kontrolą objęto 15 spraw dotyczących zaginięć, w tym dwie zakwalifikowane w dniu zgłoszenia zaginięcia do kategorii I, pięć zakwalifikowanych do kategorii II oraz osiem zakwalifikowanych do kategorii III⁴.

We wszystkich badanych sprawach dotyczących zaginięć zakwalifikowanych do kategorii I i II, w formularzach zawiadomień o zaginięciu zostały zawarte wymagane informacje, tj.:

- pełne dane personalne,
- cechy wyglądu zewnętrznego z uwzględnieniem znaków szczególnych,
- opis ubioru z uwzględnieniem znaków lub cech szczególnych,
- oznaczenie grupy krwi,
- opis przedmiotów posiadanych w czasie zaginięcia,
- wskazanie miejsca i okoliczności zaginięcia,
- wzmianka o stanie zdrowia osoby zaginionej,
- rodzaj, czas trwania i skutki poprzednich oddalenia z miejsca pobytu,
- prawdopodobna przyczyna zaginięcia,
- adresy osób, do których mogła się udać osoba zaginiona,
- rodzaj i zakres czynności podjętych w związku z zaginięciem przez rodzinę, znajomych i podmioty pozapolicyjne.

Żadna z osób zgłaszających zaginięcie nie dysponowała danymi o kontaktach osoby zaginionej na internetowych portalach społecznościowych.

Wszystkie wymagane informacje zostały również zawarte w formularzach zawiadomień dotyczących zaginięć zakwalifikowanych do kategorii III, tj.:

- pełne dane personalne,
- cechy wyglądu zewnętrznego z uwzględnieniem znaków szczególnych,
- opis ubioru z uwzględnieniem znaków lub cech szczególnych,
- opis przedmiotów posiadanych w czasie zaginięcia,
- wskazanie miejsca i okoliczności zaginięcia,
- prawdopodobna przyczyna zaginięcia.

We wszystkich 15 sprawach poddanych kontroli, zawiadomienia, niezwłocznie po ich przyjęciu, były rejestrowane w ewidencji policyjnej, a gdy w trakcie przyjęcia zawiadomienia uzyskiwano dodatkowe informacje, sporządzano notatkę urzędową, o której mowa w § 5 ust. 1 Zarządzenia Nr 124 Komendanta Głównego Policji w sprawie prowadzenia przez Policję poszukiwania osoby zaginionej oraz postępowania w przypadku ujawnienia osoby o nieustalonej tożsamości lub

⁴ Sprawy wytypowane do kontroli obejmowały: zaginięcia osób małoletnich (7), poszukiwanie obywatela polskiego za granicą (1), poszukiwania trwające dłużej niż 90 dni (2) oraz postępowania niezakończone do czasu kontroli NIK (3).

znalezienia nieznanymi zwłok lub szczątków ludzkich⁵ (Zarządzenie Nr 124). Spośród badanych spraw, notatka taka została sporządzona w 7 przypadkach. Informacje zarejestrowane w ewidencji odpowiadały zakresowi ustalonemu w § 23 ust. 1 Decyzji Nr 125 Komendanta Głównego Policji z dnia 5 kwietnia 2013 r. w sprawie funkcjonowania Krajowego Systemu Informacyjnego Policji⁶ (poprzednio § 42 załącznika do decyzji Nr 167 Komendanta Głównego Policji z dnia 19 marca 2008 r. w sprawie funkcjonowania zestawu centralnych zbiorów informacji tworzących Krajowy System Informacyjny Policji⁷).

(dowód: akta kontroli str. 83-97, 115, 260)

W przypadku dwóch spraw dotyczących zaginięć zakwalifikowanych do kategorii I, notatka, o której mowa w § 5 ust. 1 Zarządzenia Nr 124, nie została przekazana do Biura Kryminalnego Komendy Głównej Policji, KWP i KMP z powodu natychmiastowego ustalenia miejsca pobytu osób zaginionych.

(dowód: akta kontroli str. 115)

W 13 sprawach spośród 15 badanych, kategoria zaginięcia nadana w dniu zgłoszenia odpowiadała przesłankom określonym w § 2 ust. 1 pkt 2-4 Zarządzenia Nr 124 i była adekwatna do danych zgromadzonych przy przyjęciu zawiadomienia⁸.

(dowód: akta kontroli str. 115, 117-119, 260, 333-340)

1.3. Sposób i zakres poszukiwań

W poddanych kontroli dwóch spraw dotyczących zaginięć zakwalifikowanych do kategorii I, doszło do szybkiego ustalenia miejsca pobytu osób zaginionych. W sprawie dotyczącej poszukiwań małoletniej Wiktorii D.⁹, miejsce pobytu zaginionej ustalono, po trzech godzinach od zgłoszenia¹⁰, wykorzystując nawigację logowania telefonu zaginionej. W sprawie poszukiwań małoletniego Wojciecha D.¹¹, miejsce pobytu zaginionego ustalono w toku penetracji miejsc jego ostatniego przebywania, w terminie 35 minut od przyjęcia zgłoszenia¹².

(dowód: akta kontroli str. 115)

Spośród sześciu poddanych kontroli spraw dotyczących zaginięć małoletnich kategorii III, którzy nie zostali odnalezieni w ciągu 30 dni od daty zgłoszenia, pięć spraw zostało przekazanych do Wydziału Kryminalnego, co wiązało się z przekwalifikowaniem tych spraw do zaginięć kategorii II¹³.

(dowód: akta kontroli str. 169, 181, 200, 229, 332)

1.4. Postępowania dotyczące poszukiwań obywateli polskich za granicą

Spośród 133 postępowań dotyczących poszukiwania osób zaginionych, prowadzonych od 1 lipca 2012 r. do 9 czerwca 2014 r. przez Zespół Poszukiwań¹⁴, dwa dotyczyły poszukiwania obywateli Rzeczypospolitej Polskiej za granicą. W analogicznym okresie Referat Prewencji prowadził jedno postępowanie dotyczące takiego poszukiwania.

(dowód: akta kontroli str. 65, 70, 74)

⁵ Dz. Urz. KGP Nr 2012, poz. 29 ze zm.

⁶ Dz. Urz. KGP, poz. 28

⁷ Dz. Urz. KGP Nr 10, poz. 57 ze zm. (dalej Decyzja Nr 167 Komendanta Głównego Policji uchylona z dniem 5 kwietnia 2013 r.).

⁸ Sprawy o numerach: PI-52/12, PI-1/13, PI-29/13, PI-30/13, PI-38/13, PI-45/13, PI-51/13, PI-57/13, PI-68/13, PI-71/13, PI-26/14, PI-27/14, PI-39/14,

⁹ Sprawa nr PI-51/13.

¹⁰ Zaginiona przebywała w okolicy dworca kolejowego w Łodzi, gdzie niezwłocznie skierowano policjantów, którzy ujawnili zaginioną i doprowadzili do jednego z łódzkich komisariatów.

¹¹ Nr rej. sprawy: PI-30/13

¹² Zaginiony przebywał w okolicach miejsca zamieszkania.

¹³ § 10 ust. 4 Zarządzenia Nr 124

¹⁴ Dotyczy spraw, które zostały wszczęte w okresie od 1 lipca 2012 r. do 9 czerwca 2014 r.

Kontrolą objęto sprawę zaginięcia Macieja T.¹⁵. W dniu 12 grudnia 2013 r. przyjęto zawiadomienie o zaginięciu, z którego wynikało, że przebywający w Irlandii mężczyzna od trzech lat nie utrzymuje kontaktu z rodziną. W odpowiedzi na pismo Zastępcy Komendanta z dnia 24 lutego 2014 r. Ambasada RP w Dublinie przekazała informację o adresie pobytu na terenie Irlandii, zadeklarowanym przez zaginionego we wniosku paszportowym. W dniu 8 maja Komendant, telegramem nr KR-II-PK-5473-288/13, zwrócił się do Wydziału Wywiadu Kryminalnego KWP o sprawdzenie, czy zaginiony zamieszkuje pod wskazanym adresem oraz, w razie zastania zaginionego, o pobranie oświadczenia o miejscu jego pobytu. W tym samym dniu KWP przekazała ww. wniosek do KGP. Do czasu kontroli NIK, KGP nie przekazała do KWP żadnych informacji dotyczących przedmiotowego postępowania, a poszukiwania zaginionego nie zostały zakończone.

(dowód: akta kontroli str. 300-316)

1.5. Postępowania dotyczące tzw. porwań rodzicielskich i sprawy objęte systemem Child Alert

W okresie objętym kontrolą Komisariat nie prowadził postępowań dotyczących tzw. porwań rodzicielskich oraz nie podejmował działań w celu uruchomienia systemu Child Alert, w związku z niewystąpieniem przypadków zaginięć uzasadniających zastosowanie odpowiednich procedur przewidzianych w Zarządzeniu Nr 124.

(dowód: akta kontroli str. 63-82, 367)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

- 1) Spośród 15 poddanych kontroli formularzy zgłoszenia zaginięcia, w 10 nie odnotowano, czy zgłaszający zgadza się na opublikowanie na portalu internetowym KGP informacji o zaginięciu, wraz ze zdjęciem zaginionego¹⁶.

(dowód: akta kontroli str. 119, 186-187, 205-206, 235-236, 255-256, 278-279, 296, 308, 321-322, 340)

Konsekwencją niewyegzekwowania pisemnego oświadczenia w tej sprawie od osoby zgłaszającej zaginięcie było nieskorzystanie przez Policję z kanału informacyjnego, przydatnego w procesie poszukiwania osób zaginionych.

Według wyjaśnień Zastępcy Komendanta Komisariatu podinsp. Marcina Walczaka, Zarządzenie Nr 124, przed wejściem w życie zmian wprowadzonych w jego treści Zarządzeniem Nr 26 Komendanta Głównego Policji z dnia 18 listopada 2013 r.¹⁷, nie nakładało obowiązku publikowania na portalu internetowym KGP informacji o zaginięciu, dlatego też na formularzu zawiadomienia nie wymagano odnotowania zgody lub jej braku na publikację.

(dowód: akta kontroli str. 400)

Według ustaleń NIK, zarówno przed, jak i po wejściu w życie zmian wprowadzonych Zarządzeniem Nr 26, wzór formularza zawiadomienia o zaginięciu osoby przewidywał konieczność odnotowania w jego treści, czy osoba zgłaszająca wyraża zgodę na opublikowanie informacji o zaginięciu wraz ze zdjęciem na portalu internetowym KGP.

¹⁵ Nr rej. sprawy: PI-68/13.

¹⁶ Formularz stanowił załącznik nr 1 do Zarządzenia Nr 124 i zawierał deklarację odnośnie możliwości publikacji danych zaginionego na portalu internetowym KGP o treści: „wyrażam/nie wyrażam zgody”, w której należało skreślić niepotrzebne wyrazy.

¹⁷ Dz. Urz. KGP, poz. 92

- 2) Stwierdzono dwa przypadki niewłaściwego zakwalifikowania zaginięcia do kategorii zdefiniowanych w § 2 ust. 1 pkt 2-4 Zarządzenia Nr 124. Kategoria nadana osobie zaginionej wyznacza sposób i zakres prowadzenia poszukiwania tej osoby. I tak:

2.1. W dniu 8 czerwca 2014 r. przyjęto w Komisariacie zawiadomienie o zaginięciu małoletniej Marty B., kwalifikując zaginięcie do kategorii II¹⁸. Była to kolejna ucieczka z domu tej osoby, a wcześniejsze oddalenia się Marty B. z miejsca zamieszkania miały miejsce w styczniu 2014 r. i dwukrotnie w maju 2014 r.

(dowód: akta kontroli str. 333-340)

Zgodnie z § 2 ust. 1 pkt 4 lit. a) Zarządzenia Nr 124, osoba małoletnia, której zaginięcie jest samowolnym oddaleniem się w wyniku kolejnej ucieczki z domu rodzinnego lub odpowiedniej placówki, powinna być zakwalifikowana do kategorii III osób zaginionych.

Według wyjaśnień Komendanta, kategorię II nadano omyłkowo, w wyniku niewłaściwej interpretacji okoliczności zaginięcia Marty B. Z uwagi na odnalezienie zaginionej, nie zmieniano już wcześniej nadanej kategorii.

(dowód: akta kontroli str. 386)

Formularz zawiadomienia o zaginięciu przewiduje odnotowanie nadania kategorii osoby zaginionej przez policjanta oraz zamieszczenie akceptacji tej czynności przez jego bezpośredniego przełożonego ds. kryminalnych. W zawiadomieniu o zaginięciu Marty B., takiej adnotacji nie zamieszczono.

(dowód: akta kontroli str. 333-340)

Według wyjaśnień Zastępcy Komendanta Komisariatu podinsp. Marcina Walczaka, akceptacja nadania kategorii nastąpiła poprzez parafowanie zapoznania się z materiałami w karcie nadzoru lub w notatce urzędowej.

(dowód: akta kontroli str. 381-382)

2.2. W dniu 15 października 2012 r. przyjęto w Komisariacie zawiadomienie o zaginięciu pełnoletniej obywatelki Tajlandii P.T. Osoba ta została zakwalifikowana do kategorii III, mimo że nie zachodziły przesłanki określone w § 2 ust. 1 pkt 4 Zarządzenia Nr 124, uzasadniające nadanie tej kategorii. Kategoria zaginięcia P.T. została zmieniona dopiero w toku postępowania.

(dowód: akta kontroli str. 118-119)

Według wyjaśnień Komendanta Komisariatu, zakwalifikowanie ww. osoby do kategorii III osób zaginionych było wynikiem omyłki.

(dowód: akta kontroli str. 403)

- 3) Stwierdzono niewywiązanie się z obowiązku dokumentowania prowadzonych postępowań. W sprawach dotyczących: Marii L.¹⁹, Macieja T.²⁰, oraz Marty B.²¹, nie udokumentowano wykonywanych czynności porównania danych o tych zaginionych z danymi o nieznanach zwłokach zarejestrowanymi w ewidencji policyjnej. Dokumenty z ww. czynności poszukiwawczych nie zostały zamieszczone w teczkach poszukiwania osoby zaginionej, niezgodnie z przepisami § 16 ust. 5 pkt 5 Zarządzenia Nr 124.

¹⁸ Nr rej. sprawy: PI-25/14

¹⁹ Nr rej. sprawy: PI-52/12

²⁰ Nr rej. sprawy: PI-68/13

²¹ Nr rej. sprawy: PI-68/14

Według wyjaśnień złożonych przez Komendanta, nieudokumentowanie ww. typowania, było wynikiem pośpiechu i rutyny działań funkcjonariuszy prowadzących przedmiotowe sprawy.

(dowód: akta kontroli str. 386)

- 4) Policjanci prowadzący poszukiwanie zaginionego Pawła M.²² oraz obywatelki Tajlandii P.T.²³, mimo upływu roku od wszczęcia poszukiwań nie sporządzili szczegółowej analizy i oceny wykonanych czynności poszukiwawczych wraz z wnioskami i planem dalszego prowadzenia poszukiwań. Zgodnie z przepisami § 17 ust. 1 i 2 Zarządzenia Nr 124, dokumenty te powinny zostać sporządzone po upływie każdego kolejnego roku poszukiwań i przesłane do Wydziału Kryminalnego KWP.

Według wyjaśnień Zastępcy Komendanta Komisariatu podinsp. Marcina Walczaka, niesporządzenie ww. dokumentów było spowodowane specyfiką przedmiotowych spraw. W sprawie poszukiwań Pawła M. przewiduje się odbycie konsultacji z Wydziałem Kryminalnym KWP, a w odniesieniu do sprawy poszukiwań zaginionej obywatelki Tajlandii planowane jest sporządzenie analizy i oceny wykonanych czynności poszukiwawczych wraz z wnioskami i planem dalszego prowadzenia poszukiwań.

(dowód: akta kontroli str. 382-383)

- 5) Komisariat w dniu 4 stycznia 2013 r. przyjął zawiadomienie o zaginięciu Pawła M.²⁴, z którym rodzina utraciła kontakt 24 grudnia 2012 r. W dniu 7 stycznia 2013 r. funkcjonariusz z Wydziału Kryminalnego Komisariatu, przeglądając bazę Krajowego Systemu Informacyjnego Policji, uzyskał informację o znalezieniu w dniu 27 grudnia 2012 r. w Poznaniu na ul. Hetmańskiej niezidentyfikowanych zwłok, które rysopisem i ubiorem odpowiadały zaginionemu Pawłowi M. W odpowiedzi na pytania skierowane w tej sprawie do Komisariatu Policji Poznań-Wilda, prowadzącego sprawę znalezionych zwłok, Komisariat otrzymał informację, że sprawa jest zakończona, ponieważ zwłoki zostały zidentyfikowane przez członków rodziny jako Jacek M. (zaginiony 23 czerwca 2012 r.) i wydane rodzinie, a w dniu 5 stycznia 2013 r. - pochowane.

(dowód: akta kontroli str. 138, 140-145, 146-147, 148, 150-154)

Komisariat powiadomił Komendę Miejską Policji w Poznaniu o przypuszczalnie błędnej identyfikacji ww. zwłok, które - w ich opinii - należą do poszukiwanego przez nich Pawła M.. Funkcjonariusz KMP badający sprawę, po zapoznaniu się z materiałami zgromadzonymi przez Komisariat Policji Poznań-Wilda, w notatce sporządzonej 23 stycznia 2013 r. stwierdził m.in., że nie pobrano odcisków linii papilarnych i materiału genetycznego do badań, a także nie przeprowadzono sekcji znalezionych zwłok. W tej sytuacji należałoby zwrócić się do Prokuratury Rejonowej Poznań-Wilda o rozważenie możliwości ekshumacji zwłok w celu pobrania próbek i przeprowadzenia badań genetycznych, aby wyeliminować wątpliwości dotyczące rozpoznania zwłok przez rodzinę.

Komenda Miejska Policji w Poznaniu przekazała do Prokuratury Rejonowej Poznań-Wilda pismo informujące o swoich zastrzeżeniach w sprawie identyfikacji ww. zwłok.

(dowód: akta kontroli str. 155-157, 158)

²² Nr rej. sprawy: PI-1/13

²³ Nr rej. sprawy: PI-57/12

²⁴ Nr rej. sprawy: PI-1/13

Komisariat trzykrotnie²⁵ monitował w sprawie wydania zgody na ekshumację i przeprowadzenie badań genetycznych, które wyjaśniłyby wątpliwości w tej sprawie. W piśmie Prokuratury Rejonowej Poznań-Wilda z dnia 8 maja 2014 r. poinformowano o odstąpieniu od przeprowadzenia ekshumacji pogrzebanych zwłok osoby uznanej za Jacka M., w związku z jednoznacznym rozpoznaniem wymienionej osoby przez rodzinę. Nie odniesiono się przy tym do faktów powodujących wątpliwości związane z identyfikacją ww. zwłok, podnoszonych przez Policję.

(dowód: akta kontroli str. 161, 162, 166, 168)

Z uzyskanych w toku kontroli NIK informacji i wyjaśnień od Komendanta Komisariatu Policji Poznań-Wilda mł. insp. Andrzeja Łukszy wynika m.in., że powodem odstąpienia od pobrania odbitek linii papilarnych rąk i dłoni oraz od pobrania próbek biologicznych w celu przeprowadzenia analizy DNA zwłok znalezionych w dniu 27 grudnia 2012 r., były „niekorzystne warunki atmosferyczne i miejsce znalezienia zwłok”. NIK wskazuje jednak, że obowiązek wykonania wymienionych czynności nakłada na funkcjonariuszy Policji § 31 ust.1 pkt 3 i 4 Zarządzenia Nr 124.

(dowód: akta kontroli str. 368-372)

Mimo obowiązku wynikającego z § 9 ust. 2 pkt 4 Zarządzenia Nr 124, nie pobrano od osób spokrewnionych z Pawłem M. materiału biologicznego w celu zlecenia oznaczenia kodu genetycznego i porównania z profilami zarejestrowanymi w bazie danych DNA. Zgodnie z przywołanym przepisem, zlecenie tych badań powinno nastąpić w terminie 180 dni od dnia przyjęcia zawiadomienia o zaginięciu. Niewywiązanie się z obowiązku określonego w § 9 ust. 2 pkt 4 Zarządzenia Nr 124, stwierdzono także w przypadku postępowania w sprawie zaginięcia Macieja T.²⁶

Według wyjaśnień złożonych przez Zastępcę Komendanta Komisariatu podinsp. Marcina Walczaka, nie było możliwości zabezpieczenia materiału biologicznego należącego do Pawła M. i Macieja T., a z uwagi na szczególny charakter tych spraw oraz ekonomikę działania, prowadzący sprawę nie widział potrzeby oznaczenia DNA osób spokrewnionych z osobami zaginionymi.

(dowód: akta kontroli str. 382)

Wskazany wyżej przepis Zarządzenia Komendanta Głównego Policji nie daje podstaw do rezygnacji z tego rodzaju czynności.

Komisariat Policji Poznań-Jeżyce zobowiązany jest kontynuować poszukiwania zaginionej osoby Pawła M., mimo przekonania, że zwłoki tej osoby zostały odnalezione w dniu 27 grudnia 2012 r., błędnie rozpoznane przez rodzinę i pochowane jako Jacek M.. Ponieważ wyjaśnienie wątpliwości związanych z identyfikacją ww. zwłok nie jest możliwe bez przeprowadzenia ekshumacji, pobrania próbek biologicznych i przeprowadzenia badań genetycznych, a decyzja w tej sprawie nie jest zależna od kontrolowanej jednostki, Prezes Najwyższej Izby Kontroli zwrócił się do Prokuratora Generalnego z prośbą o podjęcie działań umożliwiających wyjaśnienie zaistniałej sytuacji.

(dowód: akta kontroli str. 408-409)

²⁵ 28 stycznia 2014 r., 5 marca 2014 r. i 29 kwietnia 2014 r.

²⁶ Nr rej. sprawy: PI-68/13

Najwyższa Izba Kontroli zwraca uwagę na zaniedbania oraz uchybienia formalne w prowadzeniu czynności poszukiwawczych, a także w sprawach organizacyjnych, niemające jednak wpływu na skuteczność prowadzonych poszukiwań. I tak:

- 1) Odwołanie poszukiwania małoletniej Marty A.²⁷ nastąpiło dwa miesiące po powrocie zaginionej do placówki, w której przebywała przed ucieczką. Przyczyną była nieuzasadniona zwłoka w przekazaniu Wydziałowi Kryminalnemu, który prowadził czynności poszukiwawcze, informacji o powrocie wychowanka do Domu Młodzieży w Poznaniu przez Wydział Prewencji. Komisariat otrzymał informację o powrocie zaginionej 10 stycznia 2014 r., a przekazanie tej informacji z Wydziału Prewencji do Wydziału Kryminalnego nastąpiło 20 marca 2014 r.

(dowód: akta kontroli str. 320-322, 331-332)

Zastępca Komendanta Komisariatu podinsp. Marcin Walczak wyjaśnił, że nieprzekazanie przez funkcjonariusza Wydziału Prewencji do Wydziału Kryminalnego informacji o powrocie zaginionej było wynikiem omyłki, a opóźnione wyrejestrowanie tej osoby z Krajowego Systemu Informacyjnego Policji jako osoby zaginionej, nie spowodowało żadnych negatywnych skutków.

(dowód: akta kontroli str. 391)

- 2) W przypadku postępowań w sprawie zaginięć wychowanków Domu Młodzieży w Poznaniu²⁸, Komisariat podejmował poszukiwania na podstawie przesyłanych faksem zawiadomień o zaginięciu, sporządzanych przez pracowników tej jednostki na formularzach zawiadomień określonych w zał. nr 1 do Zarządzenia Nr 124. Formularze te, ani też oryginały zawiadomień przekazywane do Komisariatu w terminie późniejszym, nie zostały uzupełnione o dane policjanta przyjmującego zawiadomienie i jego podpis, pieczętę jednostki Policji oraz akceptację kategorii nadanej osobie zaginionej.

(dowód: akta kontroli str. 170, 171, 182-187, 201-206, 230-232, 234-236, 254-256, 274-279, 317-322)

- 3) W przypadku postępowania w sprawie poszukiwania zaginionej Marii L.²⁹ nie założono teczki poszukiwania osoby zaginionej, mimo takiego obowiązku wynikającego z § 16 ust. 2 Zarządzenia Nr 124.

Według wyjaśnień Zastępcy Komendanta Komisariatu podinsp. Marcina Walczaka, poszukiwania w ww. sprawie prowadzono w ramach teczki rozpoznania operacyjnego. Funkcjonariusz prowadzący sprawę w drugim dniu prowadzenia poszukiwań uzyskał informację, że zaginiona wróciła do Holandii, nie sporządzając jednak z tej czynności notatki. Poszukiwania zakończono po 12 dniach, kiedy to zgłaszający potwierdził fakt pobytu zaginionej w miejscu jej stałego pobytu.

(dowód: akta kontroli str. 381)

- 4) Naczelnicy Wydziału Kryminalnego oraz Wydziału Prewencji nie określili szczegółowego zakresu zadań podległych im komórek, w tym m.in. dotyczących prowadzenia poszukiwań osób zaginionych oraz identyfikacji nieznanymi zwłok, mimo że obowiązek taki wynikał z § 13 ust. 2 regulaminu organizacyjnego Komisariatu. Ponadto w regulaminie organizacyjnym wśród zadań Wydziału Prewencji nie uwzględniono poszukiwania małoletnich osób zaginionych. Przyczyną nieokreślenia szczegółowego zakresu zadań ww. wydziałów oraz

²⁷ Nr rej. sprawy: PI-71/13

²⁸ Placówka opiekuńczo-wychowawcza.

²⁹ Nr rej. sprawy: PI-52/12

nieuwzględnienia prowadzenia poszukiwań osób zaginionych w wykazie zadań Wydziału Prewencji, było uznanie przez kierownictwo Komisariatu regulacji Zarządzenia Nr 124 za wystarczająco szczegółowe, by odpowiednie komórki organizacyjne w sposób właściwy mogły realizować ww. zadania.

(dowód: akta kontroli str. 374)

- 5) Sprawa zaginięcia małoletniego Dawida Ch. została przekazana z Wydziału Prewencji do Wydziału Kryminalnego z trzymiesięcznym opóźnieniem w stosunku do terminu 30 dni od daty zgłoszenia zaginięcia, wynikającego z § 10 ust. 4 Zarządzenia Nr 124. Zastępca Komendanta Komisariatu podinsp. Marcin Walczak wyjaśnił, że było to uwarunkowane uzgodnieniami co do dalszego prowadzenia sprawy przez Wydział Prewencji, w związku z szeroką wiedzą operacyjną posiadaną przez funkcjonariuszy tej komórki.

Kontrola NIK potwierdziła prowadzenie przez funkcjonariuszy z Wydziału Prewencji czynności poszukiwawczych małoletniego Dawida Ch. przez cały ten okres³⁰. Zgłoszenie o zaginięciu, przyjęte w dniu 28 lutego 2014 r., zostało niezwłocznie zarejestrowane w bazie Krajowego Systemu Informacyjnego Policji (KSIP), a funkcjonariusze z Wydziału Prewencji w dniu 4 marca 2014 r. dokonali pierwszego sprawdzenia, a następnie w dniach: 11 i 26 marca; 7, 17, 28 kwietnia; 8, 20 i 30 maja 2014 r. poszukiwali zaginionego bez rezultatu w miejscu jego zamieszkania. Funkcjonariuszka z Wydziału Prewencji w notatce sporządzonej w dniu 10 czerwca 2014 r. wskazała, że rodzina zaginionego prawdopodobnie zna miejsce jego pobytu, jednak nie przekazuje Policji żadnych informacji. W dniu 10 czerwca 2014 sprawa zaginionego Dawida Ch. przekazana została do Wydziału Kryminalnego i zarejestrowana w bazie KSIP jako zaginięcie kategorii II.

(dowód: akta kontroli str. 200, 204-206, 208-209, 210-228, 389-392)

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, mimo stwierdzonych nieprawidłowości, działalność Komisariatu w zakresie działań związanych z poszukiwaniami osób zaginionych.

2. Działania związane z identyfikacją nieznanymi zwłok

Opis stanu faktycznego

W okresie od 1 lipca 2012 r. do 9 czerwca 2014 r., Komisariat wszczął siedem spraw dotyczących identyfikacji nieznanymi zwłok. W sześciu przypadkach zwłoki zostały zidentyfikowane przez członków rodziny, w tym w dwóch przypadkach do identyfikacji wykorzystano także wyniki badań daktyloskopijnych.

Kontrolą objęto dwie sprawy dotyczące: niezidentyfikowanych do czasu kontroli NIK zwłok znalezionych w Poznaniu w okolicy jeziora Rusałka³¹ oraz zwłok męczyzny znalezionych w Poznaniu przy ul. Winiary³², które w wyniku działań Policji zostały zidentyfikowane.

(dowód: akta kontroli str. 341)

2.1. W przypadku nieznanymi zwłok znalezionych w dniu 24 lipca 2012 r. w Poznaniu w okolicy jeziora Rusałka, nie pobrano odbitek linii papilarnych z powodu daleko posuniętego rozkładu ciała. Informacja o ujawnieniu zwłok została zamieszczona w ewidencji policyjnej.

³⁰ Nr rej. sprawy: PI-26/14

³¹ Nr rej. sprawy: PI-36/12

³² Nr rej. sprawy: PI-13/14

Prokuratura Rejonowa Poznań–Grunwald wszczęła śledztwo w sprawie nieumyślnego spowodowania śmierci mężczyzny o nieustalonej tożsamości. Prokurator Prokuratury Rejonowej postanowieniem z dnia 27 lipca 2012 r. postanowiła m.in. o zabezpieczeniu materiału genetycznego do badań identyfikacyjnych.

Pismem nr KR-II-MM-5473-259/12 z dnia 11 listopada 2013 r., Naczelnik Wydziału Kryminalnego zwróciła się do Prokuratury Rejonowej Poznań–Grunwald z pytaniem, czy prokuratura występowała o ustalenie profilu DNA zmarłego i czy w materiałach sprawy znajduje się wynik badań genetycznych. W tym samym piśmie zwrócono się także o przesłanie uwierzytelnionej ekspertyzy badania genetycznego celem jej wprowadzenia do bazy danych DNA w Centralnym Laboratorium Kryminalistycznym KGP. Prokuratura Rejonowa Poznań-Grunwald pismem z dnia 20 listopada 2013 r. przekazała do Komisariatu ekspertyzę-sprawozdanie z przeprowadzonego badania genetycznego z dnia 17 października 2012 r., z której wynikało, że nie było możliwe ustalenie profilu DNA denata z powodu zbyt dużej degradacji materiału otrzymanego do badań.

W okresie objętym kontrolą Komisariat trzykrotnie porównywał (typował) informacje o zwłokach z danymi o zaginionych zawartymi w rejestrach policyjnych.

(dowód: akta kontroli str. 343-363)

2.2. W przypadku zwłok znalezionych w dniu 28 marca 2014 r. w Poznaniu przy ul. Winiary, pobrano odfitki linii papilarnych oraz próbki biologiczne w celu przeprowadzenia badań DNA, a informacja o ujawnieniu zwłok została zamieszczona w ewidencji policyjnej. W związku ze zidentyfikowaniem zwłok w terminie jednego dnia od daty ich znalezienia, nie zlecono oznaczenia kodu genetycznego.

Osoba, do której należały ww. zwłoki, nie figurowała w Krajowym Systemie Informacji Policji jako osoba zaginiona.

(dowód: akta kontroli str. 342)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Porównywanie (typowanie) przez funkcjonariuszy Policji informacji o zwłokach mężczyzny znalezionego w dniu 24 lipca 2012 r. w Poznaniu w okolicy jeziora Rusalka, z danymi zawartymi w rejestrach policyjnych dotyczących osób zaginionych, następowało w terminach: 28 sierpnia 2012 r., 30 stycznia 2014 r. i 15 maja 2014 r., podczas gdy zgodnie z § 34 ust. 2 Zarządzenia Nr 124, takie typowanie należy systematycznie powtarzać, nie rzadziej niż raz na trzy miesiące.

(dowód: akta kontroli str. 356, 362, 363)

Według wyjaśnień złożonych przez Zastępcę Komendanta Komisariatu podinsp. Marcina Walczaka, typowanie w rejestrach policyjnych informacji o ww. nieznanach zwłokach, z danymi osób zaginionych, następowało rzadziej niż co trzy miesiące z uwagi na bardzo lakoniczny rysopis ciała spowodowany daleko posuniętym rozkładem.

(dowód: akta kontroli str. 383-384)

2. W okresie prowadzenia działań zmierzających do zidentyfikowania zwłok mężczyzny znalezionych w Poznaniu w okolicy jeziora Rusalka, do dnia kontroli NIK Komisariat nie zwrócił się do Prokuratury Rejonowej Poznań-Grunwald o udostępnienie opinii biegłego w sprawie odtworzenia na podstawie czaszki,

wizerunku zaginionego, o której wydanie Prokuratura wystąpiła w dniu 3 sierpnia 2012 r.

(dowód: akta kontroli str. 352-353, 384)

Według wyjaśnień złożonych przez Zastępcę Komendanta Komisariatu podinsp. Marcina Walczaka, wątek opinii dotyczącej odtworzenia przez biegłego wizerunku osoby, do której należały zwłoki, na podstawie czaszki, został przez prowadzącego sprawę pominięty. Funkcjonariusz ten otrzymał polecenie zwrócenia się do prokuratury o udostępnienie przedmiotowej opinii biegłego.

(dowód: akta kontroli str. 384)

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, mimo stwierdzonych nieprawidłowości, działalność Komisariatu w zakresie prowadzenia działań związanych z identyfikacją nieznanymi zwłok.

3. Współpraca Komisariatu z innymi niż Policja służbami państwowymi, podmiotami prywatnymi i Wydziałem Techniki Operacyjnej KWP

Opis stanu faktycznego

W okresie objętym kontrolą Komisariat nie zwracał się do podmiotów pozapolicyjnych o ich włączenie się do czynności poszukiwawczych i nie prowadził z nimi wspólnych szkoleń i ćwiczeń.

(dowód: akta kontroli str. 366)

Odnosnie do niepodjęcia współpracy ze Strażą Miejską Miasta Poznania w zakresie prowadzenia poszukiwania osób zaginionych, Zastępca Komendanta Komisariatu podinsp. Marcin Walczak wyjaśnił, że posiadana przez funkcjonariuszy Komisariatu wiedza, w szczególności na temat miejsc grupowania się oraz kontaktów osób nieletnich, pozwala w zdecydowanej większości przypadków na szybkie ustalenie miejsca pobytu osób zaginionych.

(dowód: akta kontroli str. 397)

Z udzielonych przez Komendanta wyjaśnień wynika, że przekazywane do Komisariatu informacje o prowadzonych poszukiwaniach osób zaginionych, były przez funkcjonariuszy weryfikowane przede wszystkim przy pomocy KSIP.

Odnosząc się do współpracy Komisariatu z grupami ratowniczo-poszukiwawczymi, Komendant podał, że Komisariat może współpracować z Grupą Ratowniczo-Poszukiwawczą Państwowej Straży Pożarnej z siedzibą w Poznaniu.

W objętym kontrolą okresie Komisariat dysponował przekazanymi przez Fundację Itaka ulotkami informującymi o jej działalności i zakresie udzielanej przez nią pomocy. Fundacja ta nie była natomiast informowana przez Komisariat o prowadzonych poszukiwaniach osób zaginionych, co Komendant wyjaśnił krótkotrwałością i lokalnym charakterem stwierdzanych zaginięć. W badanym okresie Fundacja Itaka, nie przekazała do Komisariatu informacji mogących przyczynić się do ustalenia miejsca pobytu osób zaginionych.

(dowód: akta kontroli str. 366-367)

Z ustaleń kontroli oraz z anonimowej ankiety przeprowadzonej w toku kontroli NIK wśród funkcjonariuszy prowadzących czynności poszukiwawcze wynika, że w trakcie prowadzenia spraw zaginięć osób kategorii II i III występowało do Wydziału Techniki Operacyjnej KWP o ustalenie takich danych jak billingi i lokalizacja logowania telefonu komórkowego. Według wyjaśnień Komendanta, nie

miały miejsca przypadki odmowy udzielenia tego typu danych przez przywołany wydział KWP.

(dowód: akta kontroli str. 367, 404-407)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena częściowa

Współpraca Komisariatu z Wydziałem Techniki Operacyjnej KWP efektywnie służyła poszukiwaniom osób zaginionych, natomiast współpraca z podmiotami pozapolicyjnymi odbywała się w ograniczonym zakresie, bez pełnego wykorzystania istniejących możliwości.

IV. Wnioski

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli³³, wnosi o:

- 1) Egzekwowanie od osób zgłaszających zaginięcie i odnotowywanie w formularzu zgłoszenia jednoznacznej deklaracji w sprawie możliwości opublikowania na portalu internetowym KGP informacji o zaginięciu, wraz ze zdjęciem zaginionego, w celu skorzystania przez Policję z kanału informacyjnego przydatnego w procesie poszukiwania osób zaginionych.
- 2) Nadawanie osobom zaginionym właściwych kategorii wyznaczających sposób i zakres prowadzenia poszukiwań oraz rzetelne weryfikowanie adekwatności nadanych kategorii do przesłanek określonych w § 2 ust. 1 pkt 2-4 Zarządzenia Nr 124 oraz informacji uzyskanych przy przyjęciu zawiadomienia o zaginięciu.
- 3) Egzekwowanie obowiązku dokumentowania wykonywanych czynności w ramach prowadzonych poszukiwań oraz gromadzenia dokumentów z czynności poszukiwawczych w teczkach poszukiwania osoby zaginionej, zgodnie z dyspozycją § 16 ust. 5 pkt 5 Zarządzenia Nr 124.
- 4) Sporządzenie szczegółowej analizy i oceny wykonanych czynności poszukiwawczych w sprawie zaginionego Pawła M.³⁴ oraz obywatelki Tajlandii P.T.³⁵, wraz z wnioskami i planem dalszego prowadzenia poszukiwań oraz przesłanie tych analiz do Wydziału Kryminalnego KWP, zgodnie z obowiązkiem wynikającym z § 17 ust. 1 i 2 Zarządzenia Nr 124.
- 5) Porównywanie informacji o niezidentyfikowanych zwłokach z danymi zawartymi w rejestrach policyjnych z częstotliwością nie mniejszą niż raz na trzy miesiące, zgodnie z dyspozycją § 34 ust. 2 Zarządzenia Nr 124.
- 6) Uzupełnienie dokumentacji sprawy identyfikacji osoby, której zwłoki zostały odnalezione w Poznaniu w okolicy jeziora Rusałka, o opinię biegłego powołanego przez prokuratora w celu odtworzenia wizerunku zmarłego na podstawie czaszki.

³³ Dz. U. z 2012 r., poz.82, ze zm.

³⁴ Nr rej. sprawy: PI-1/13

³⁵ Nr rej. sprawy: PI-57/12

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Poznaniu.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Poznań, dnia sierpnia 2014 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Poznaniu

Kontroler

Dyrektor

Wojciech Cegielski
doradca techniczny

z up. Grzegorz Malesiński
wicedyrektor